

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 220,022115

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק א)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק I	–	פרק ראשון	–	(30x1)	–	30 נקודות
		פרק שני		(30x1)		30 נקודות
חלק II	–	פרק שלישי <u>או</u> פרק רביעי	–	(20x2)	–	40 נקודות
נבחנים אקסטרניים יענו רק						
על פרק שלישי – בית שני.						
<hr/>						
סה"כ – 100 נקודות						

שים לב: תלמידים שאושר להם מבחן מותאם יענו על חלק I, ולא על חלק II.

במקום חלק II יענו תלמידים אלה על שלוש שאלות נוספות בנושא לאומיות, המופיעות בדף נפרד שיחולק להם. שאלות אלה מיועדות אך ורק להם.

(3x $\frac{1}{3}$ 13) – 40 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

חלק I – לאומיות

בחלק זה שני פרקים. עליך לענות על שתי שאלות:
על שאלה אחת מהפרק הראשון ועל שאלה אחת מהפרק השני.

פרק ראשון – קטעי מקור (30 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

1. התנועה הציונית והתנועות הלאומיות באירופה

א. קרא את הקטע שלפניך.

הציונים יודעים שקיבלו עליהם תפקיד קשה במיוחד. מעולם לא ניסו לעקור מארצות שונות, בזמן קצר ובדרך שלום, מיליוני אנשים ולשתול אותם בקרקע אחרת; מעולם לא ניסו להפוך מיליוני אנשים מחוסרי מקצוע וחסרי כוח גופני לאיכרים ולרועי צאן. מעולם לא ניסו לקשר אל המחרשה ואל האדמה האם סוחרים, תלמידי ישיבות ועירוניים מנותקים מן הטבע.

הציונים יהיו חייבים לחנך את כל היהודים לאחדות לאומית. יהיה עליהם להתגבר על הבדלי לשונות, שינויי תרבות והרגלי מחשבה מיוחדים שיביאו עמם ממולדתם הישנה.

(מעובד על פי ש' אבינרי, הרעיון הציוני לגווניו, 1991, עמ' 126-127)

הצג על פי הקטע שניים מהקשיים הייחודיים של התנועה הציונית, והסבר על פי מה שלמדת גורם ייחודי אחד שהשפיע על צמיחת התנועה הציונית כתנועה לאומית.
(15 נקודות)

ב. בחר בתנועה לאומית מאחת הארצות: יוון, פולין, גרמניה, איטליה.
הסבר שני גורמים שערכו את המאבק של התנועה שבחרת, וגורם אחד שסייע למאבק זה.
(15 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

2. הלאומיות המודרנית, ויכוח אוגנדה

- א. הצג על פי מה שלמדת את המאפיינים של הלאומיות המודרנית כתופעה תרבותית. הסבר כיצד שניים ממאפיינים אלה באים לידי ביטוי בבול של הקרן הקיימת, שלפניך (הבול משנת 1940).
(12 נקודות)

(לקוח מתוך: מ' נאור, ד' גלעדי, ארץ-ישראל במאה העשרים, 1991, עמ' 64)

- ב. הצג את תכנית אוגנדה, והסבר שני טיעונים של תומכי התכנית ושני טיעונים של המתנגדים לה. (18 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

פרק שני (30 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 3-4.

3. הוויכוח בין הציונים, תכנית באזל

א. בחר בשניים מן הזרמים:

— ציונות מדינית

— ציונות מעשית

— ציונות רוחנית

הצג את העמדה של כל אחד מהזרמים שבחרת בוויכוח על דרכי ההתמודדות עם

בעיית היהודים בגולה. (15 נקודות)

ב. הצג את תכנית באזל (מטרה ואמצעים).

הסבר כיצד העמדה של אחד הזרמים (המוזכרים בסעיף א) באה לידי ביטוי בתכנית באזל.

(15 נקודות)

4. דפוסי פעילות ציונית בארץ-ישראל

א. בחר באחת ממסגרות הפעילות של הציונים בארץ-ישראל עד 1914:

מסגרת פוליטית-חברתית או מסגרת ביטחונית.

הצג את דרכי פעילותה, והסבר את תרומתה ליישוב הציוני בארץ-ישראל. (15 נקודות)

ב. הצג הבדל אחד בין מושבה לקבוצה, ותאר את הסיוע של אחד מהאישים או הארגונים

לאחת מצורות ההתיישבות האלה. (15 נקודות)

שים לב: תלמידים שאושר להם מבחן מותאם לא יענו על חלק II (שאלות 5-13).

במקום חלק II עליהם לענות על שלוש שאלות נוספות בנושא לאומיות (שאלות 14-18),

המופיעות בדף נפרד שיחולק להם.

חלק II

בחלק זה שני פרקים.
תלמידים ובוגרים אינטרניים יענו על שתי שאלות מאחד הפרקים:
פרק שלישי – ממדינת מקדש לעם הספר (שאלות 5-7).
או
פרק רביעי – ערים וקהילות בימי הביניים (שאלות 8-13).
נבחנים אקסטרניים יענו על פרק שלישי בלבד.

פרק שלישי – ממדינת מקדש לעם הספר (40 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 5-7 (לכל שאלה – 20 נקודות).

5. מרד החשמונאים

- א. הסבר את המטרות של מרד החשמונאים בשניים מהתחומים: דתי, מדיני, כלכלי, חברתי.
(8 נקודות)
- ב. הצג שני הישגים של יהודה המכבי, והסבר את הגורמים להצלחתו. (12 נקודות)

6. חורבן בית המקדש וחכמי יבנה

- א. הסבר מדוע גרם חורבן בית המקדש למשבר עמוק בעם היהודי, והצג שני ביטויים של משבר זה. (10 נקודות)
- ב. הצג שתי פעולות של חכמי יבנה, והסבר כיצד הן סייעו לעם היהודי להתמודד עם המשבר שנוצר בעקבות החורבן. (10 נקודות)

7. מרד בר־כוכבא

- א. הסבר את הסיבות לפרוץ מרד בר־כוכבא, והצג שני אירועים שהתרחשו במהלכו. (10 נקודות)
- ב. הצג את תוצאות המרד, והסבר את השפעותיו. (10 נקודות)

שים לב: פרק זה מיועד לתלמידים ולבוגרים אינטרניים בלבד.

פרק רביעי — ערים וקהילות בימי הביניים (40 נקודות)

ענה על שתי שאלות בנושא שלמדת: בגדד אן פראג (לכל שאלה — 20 נקודות).

עיר מדגימה — בגדד

ענה על שתיים מהשאלות 8-10.

8. בגדד

- א. הסבר גורם פוליטי וגורם חברתי-כלכלי שסייעו לייסוד העיר בגדד. (10 נקודות)
- ב. הסבר שלושה גורמים שסייעו לפריחת התרבות והמדע בבגדד, והצג שני ביטויים לפריחה זו. (10 נקודות)

9. ההנהגה היהודית בעולם המוסלמי

- א. הצג את הדרך שבה נהגו לבחור את הגאונים בישיבות בבל. הסבר את המניעים לדרך השונה שבה נבחר רבי סעדיה גאון (רס"ג) לתפקיד גאון ישיבת סורא. (8 נקודות)
- ב. הסבר כיצד תרמו "ירחי כלה" וכיצד תרמו השו"ת (שאלות ותשובות) לקשר בין המרכז בבגדד לבין הקהילות היהודיות בעולם המוסלמי. (12 נקודות)

10. בין יהודים למוסלמים

- א. מה היה המעמד המשפטי של היהודים בעולם המוסלמי?
הסבר חיסרון אחד ויתרון אחד שנבעו ממעמד זה. (12 נקודות)
- ב. הצג שתי השפעות של התרבות המוסלמית על התרבות היהודית בבגדד בימי הביניים. (8 נקודות)

עיר מדגימה — פראג

ענה על שתיים מהשאלות 11-13.

11. העיר בעולם הנוצרי

- א. הסבר גורם כלכלי וגורם דמוגרפי (חברתי), שסייעו להקמת ערים חדשות בעולם הנוצרי ולהתפתחות ערים קיימות. (10 נקודות)
- ב. הסבר את הגורמים להפיכת פראג למרכז תרבות ומדע במאה ה־16, והצג שני ביטויים לפריחה זו. (10 נקודות)

12. חירויות (זכויות) תושבי העיר הנוצרית

- א. הסבר מדוע נאבקו תושבי העיר על חירויותיהם, והצג אחת מדרכי המאבק שלהם. (8 נקודות)
- ב. הצג שתי נקודות דמיון והבדל אחד בין הקהילה היהודית לבין הקורפורציה הנוצרית בימי הביניים. (12 נקודות)

13. היחסים בין יהודים לנוצרים

- א. מיה היה המעמד המשפטי של היהודים בעולם הנוצרי? הסבר חיסרון אחד ויתרון אחד שנבעו ממעמד זה. (10 נקודות)
- ב. במאה ה־16 נקט השלטון צעדים שונים כלפי היהודים בפראג. הצג צעד שלילי אחד וצעד חיובי אחד, והסבר כיצד כל אחד מצעדים אלה השפיע על היהודים. (10 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

שים לב!

שאלות 14-18 מיועדות אך ורק לתלמידים שאושר להם

מבחן מותאם.

(מדבקה סגולה)

שאלות 14-18 הן בנושא **לאומיות**. ענה על שלוש מהשאלות האלה.

(לכל שאלה — $13\frac{1}{3}$ נקודות; סה"כ — 40 נקודות)

14. הסבר שני גורמים לצמיחת התנועות הלאומיות באירופה במאה ה-19.
15. בחר בתנועה לאומית מאחת הארצות: יוון, פולין, גרמניה, איטליה.
מה הייתה מטרת המאבק של התנועה שבחרת, ומה היו תוצאותיו?
16. מה הייתה המטרה של הרצל בפנייתו לסולטן הטורקי, ומדוע חשב הרצל שהסולטן הטורקי עשוי להיענות לפנייה זו?
17. מהי "מלחמה השפות", ומה היו תוצאותיה?
18. הצג את עיקרי התוכן של הצהרת בלפור.
מה הייתה תגובת הערבים להצהרה זו?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך